

Motion till riksdagen

1989/90:Kr276

av Magnus Persson (s)

Fler arkivarietjänster

Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg (DAG) ingår i den statliga myndigheten dialekt- och ortnamnsarkiven samt svenskt visarkiv (DOVA). Liksom övriga DOVA-arkiv har DAG en dubbel uppgift, nämligen att vara såväl arkiv som forskningsinstitution. DAG skall insamla, bevara, bearbeta och publicera svenskt dialekt-, ortnamns- och folkminnesmaterial, granska förslag till namn på allmänna kartor, yttra sig i ärenden om fastställande av ortnamn, samt även dokumentera yngre personnamnsmaterial från sitt undersökningsområde. Arkivet skall hålla sina samlingar tillgängliga för forskning och studier samt i övrigt tillhandahålla de upplysningar, råd och tjänster som är möjliga: "DAG: Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg. DAG:s område för dialektundersökningar omfattar Göteborgs och Bohus län samt, i samarbete med ULMA, Dalsland. Arkivets område för ortnamnsundersökningar utgörs av Göteborgs och Bohus län. Dess område för folkminnesundersökningar är Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands samt Hallands län, varvid folkminnena i Älvsborgs, Skaraborgs och Värmlands län undersöks i samarbete med ULMA och folkminnena i Hallands län i samarbete med Etnologiska institutionen med Folklivsarkivet i Lund."

Väst Sverige bildar en språklig och kulturell enhet. Dialekter, ortnamn och folkminnen är att jämföra med kommunicerande kärn. Ortnamn och dialekter går hand i hand. Utan en ingående kännedom om en trakts dialekter kan man inte tolka dess ortnamn. Samtidigt har dialekter och folkminnen ett nära samband med varandra. DAG:s samlingar och publikationer är av stor betydelse, såväl för en rad vetenskaper – nordiska språk, etnologi, historia, litteraturvetenskap m. fl. – som för olika folkrörelser, främst hembygdsrörelsen och folkbildningsorganisationerna. Ett nära samarbete med dessa äger rum. Riksförbundet för hembygdsvård är representerat i DOVA:s styrelse. Det är såväl regionalpolitiskt önskvärt som angeläget för både professionella forskare och den hembygdsintresserade allmänheten att materialet för dialekter, ortnamn och folkminnen från den västsvenska regionen finns samlat så nära som möjligt.

DAG är, trots Västsveriges och Göteborgs betydelse, ett av de mindre arkiven inom DOVA. Personalen är fåtalig. DOVA:s styrelse har som ett led i en önskvärd decentralisering och regionalisering av myndighetens verksamhet i sin anslagsframställning för 1990 års forskningsproposition äskat en

arkivarietjänst vardera åt arkiven i Göteborg, Lund och Umeå i deras egen-
skap av basinstitutioner för forskning. Om dessa tjänster (som sammanlagt
beräknas kosta 600 000 kr. per budgetår) beviljas av statsmakterna kommer,
enligt styrelsens förslag, DAG liksom arkiven i Lund och Umeå att få ett
utökat ansvarsområde.

Genom slumpmässiga förhållanden i det förflutna har arkiven i Uppsala
hand om insamling och bearbetning av dialekter och ortnamn inom större
delen av den västsvenska regionen. Av flera skäl framstår denna tingens ord-
ning som olämplig. Bl.a. är Göteborg en bättre utgångspunkt för insamling
i Västsverige än vad Uppsala är och kommunikationsmässigt lättare tillgäng-
ligt för västsvenska forskare än Uppsala. Arkiven i Uppsala har även med
något minskade ansvarsområden utomordentligt stora arbetsuppgifter med
de personalresurser som där finns.

Vi motionärer anser att DOVA:s synpunkter är riktiga. Ju närmare fors-
karna befinner sig källan/källmaterialet, desto bättre resultat kan uppnås.

Det är dokumenterat i en rad sammanhang, att en större geografisk närhet
till insamlingsområdena och till avnämarna är positivt. Lämpligen bör en
omfördelning av nuvarande anslag göras. Vi förordar en omfördelning till
förmån för vardera arkiven i Göteborg, Lund och Umeå och med ett samti-
digt utökat ansvarsområde.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motio-
nen anförts om inrättande av en arkivarietjänst i vardera Göteborg,
Lund och Umeå.

Stockholm den 25 januari 1990

Magnus Persson (s)